

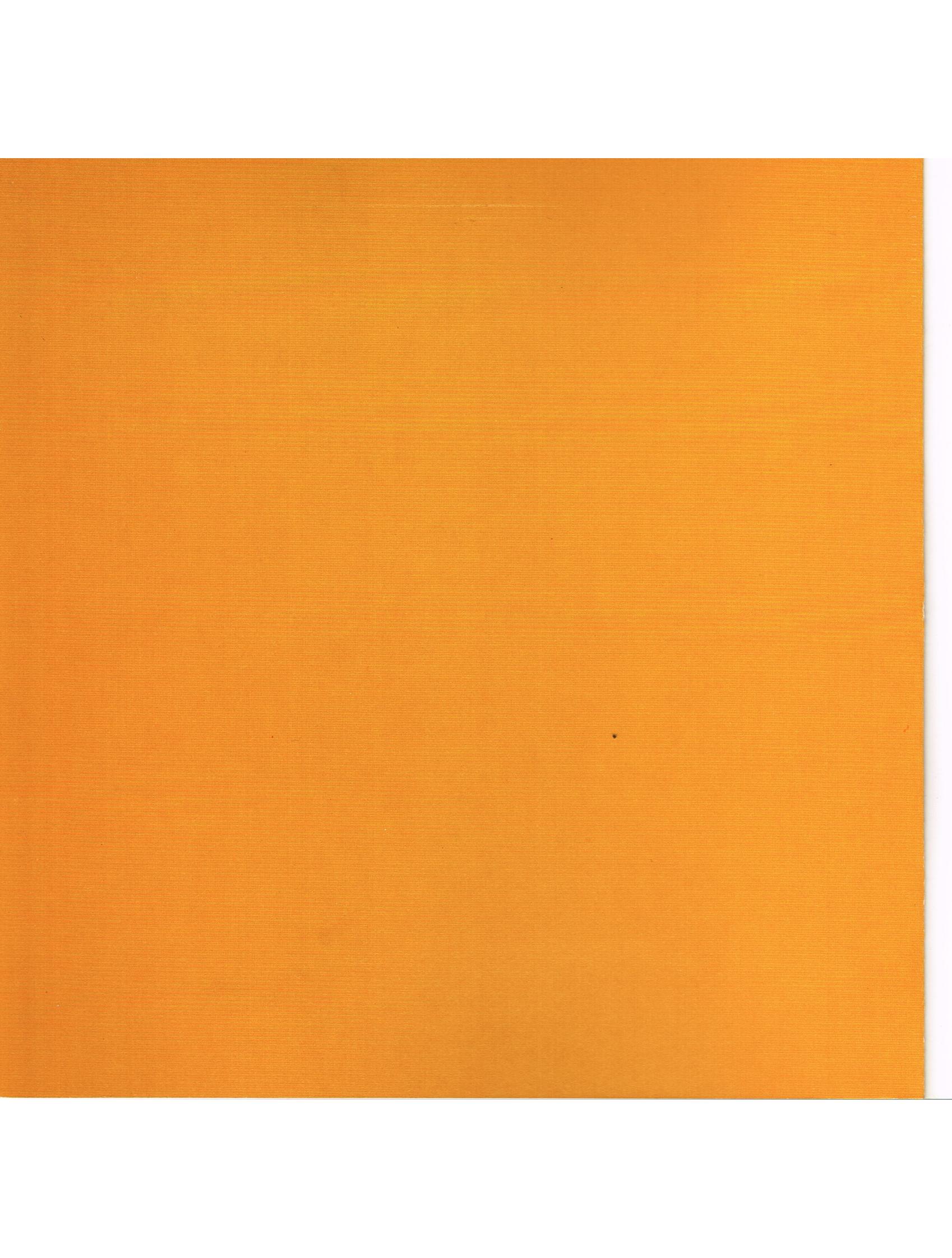

LA COLLEZIONE ITALIANA

PRESSO IL MUSEO D'ARTE CONTEMPORANEA DI SKOPJE

ВО МУЗЕЈОТ НА СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ, СКОПЈЕ

ИТАЛИЈАНСКАТА КОЛЕКЦИЈА

Изложбата е организирана во соработка со Италијанскиот културен центар во Република Македонија
La mostra è realizzata in collaborazione con il Centro Culturale Italiano della Repubblica di Macedonia

ИТАЛИЈАНСКАТА КОЛЕКЦИЈА
ВО МУЗЕЈОТ НА СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ, СКОПЈЕ

LA COLLEZIONE ITALIANA
PRESSO IL MUSEO D' ARTE CONTEMPORANEA DI SKOPJE

Музеј на современата уметност - Скопје, јуни 2000
Museo d' arte contemporanea di Skopje, giugno 2000

ВОВЕД

Специфичноста на интернационалната колекција на Музејот на современата уметност е во тоа што сите дела претставуваат донацији од уметници, институции или земји, подарени по катастрофалниот земјотрес што го разурна Скопје во 1963 година, од кога датира и постоењето на Музејот. Од над 3000 дела во меѓународната колекција, италијанската уметност со вкупно 340 дела од 200 уметници е една од најзастапените земји и според квалитетот спаѓа меѓу доминантните национални колекции во однос на целината на оваа збирка.

Репрезентативниот избор на дела за оваа изложба има за цел да ја прикаже вредноста на оваа колекција, како и да укаже на трајните фундаменти врз кои почиваат и врз кои може да се надградуваат натамошните културни врски на Музејот и на Република Македонија со италијанската уметност и култура.

Изложбата се реализира во соработка и со помош на Амбасадата на Република Италија и нејзиниот амбасадор, г-динот Антонио Тарели на кого во оваа прилика му ја изразуваме својата искрена благодарност. За иницијативата и соработката во остварувањето на изложбата им се заблагодаруваме и на г-динот Силвано Галон, како и на проф. д-р Борис Петковски, кој како прв директор на Музејот на современата уметност директно учествувал и е заслужен за создавањето на колекцијата.

Зоран Петровски
Директор на Музејот на современата уметност, Скопје

INTRODUZIONE

La specificità della collezione internazionale del Museo di arte contemporanea di Skopje consiste nel fatto che tutte le opere sono donazioni fatte da parte di artisti, istituzioni o paesi, dopo il terremoto catastrofico che distrusse Skopje nel 1963, anno di istituzione del Museo stesso. Tra le opere della collezione internazionale, più di 3000, l'arte italiana, con un numero complessivo di 340 opere di 200 artisti, è tra le più rappresentate e per la sua qualità si considera tra le collezioni nazionali dominanti in relazione alla totalità di questa collezione.

La scelta rappresentativa delle opere per la mostra in oggetto ha per scopo di presentare il valore della collezione, nonché di evidenziare le stabili fondamenta sulle quali poggiano e sulle quali potranno continuare a costruirsi i futuri rapporti culturali del Museo e della Repubblica di Macedonia con l'arte e la cultura italiane.

La mostra è realizzata in collaborazione e con l'aiuto dell'Ambasciata della Repubblica Italiana e del suo Ambasciatore Antonio Tarelli, cui in questa occasione esprimiamo la nostra sincera gratitudine. Per l'iniziativa e la collaborazione alla realizzazione della mostra ringraziamo inoltre il Sig. Silvano Gallon ed il Prof. Boris Petkovski; quest'ultimo, in quanto primo direttore del Museo di arte contemporanea di Skopje ha partecipato direttamente alla sua fondazione ed ha il merito della formazione della collezione.

Zoran Petrovski
Direttore del Museo di arte contemporanea di Skopje

ИТАЛИЈАНСКАТА КОЛЕКЦИЈА ВО МУЗЕЈОТ НА СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ

Организирана од националната галерија во Рим, изложба на модерната италијанска уметност за првпат беше прикажана во 1956 година во Уметничката галерија во Скопје. Оваа изложба тогаш беше поттик за развојот на современата македонска уметност. А денес, кога се произнесувам за италијанската донација на Музејот на современата уметност во Скопје, пред секаков професионален дискурс ме обзема чувството на носталгија и признателност. Носталгија, пред се, зашто две личности кои се мошне заслужни за оформување и на италијанскиот придонес, но и за сета донаторска акција за скопскиот МСУ, не се веќе живи: Марио Пенелопе и Енрико Паулучи. Пенелопе како секретар на AIAP (Меѓународна асоцијација на уметниците) на нејзиниот конгрес во Њујорк во 1963 година (истата и на скопскиот земјотрес) се заложи (заедно со претседателот, српско-францускиот сликар М. Челебоновик), Асоцијацијата да упати апел до сите свои членови во светот да му подарат на Скопје нивни дела. Потоа со Паулучи тие тоа го спроведоа и во Италија, па така се создаде италијанската трајна ликовна присутност во Скопје. Од друга страна, повеќе уметници (и македонски) од некогашната СФРЈ ѝ подарија свои дела на Италија по катастрофата со браната кај Вајонт од 1964 година. Низа уметници кои засекогаш се присутни во Скопје, се видни претставници на правците на италијанската уметност, особено од децениите пред да биде основан МСУ во Скопје. Но многу од нив останаа активни и потоа на италијанската ликовна сцена. Беа поттик или и самите учествуваа во формулирање на нови ликовни дискурси на “постенформелната” епоха. Мислам на уметници како R.Guttuso, A.Burri, E.Baj, E.Vedova, G.Baruchello, A.Basaldella, F.Gentilini, N.Cattino, C.Cagli, G.Alviani, F.Somaini, E.Colla итн. Сите тие беа застапени веќе во првата постојана поставка на МСУ, оформена при отворањето на неговата нова зграда во 1970 година. Со тоа се исполни обврската која јас како прв директор - основач и градител на Музејот, ја бев презел во името на Скопје спрема секој дарител: дека подароците ќе бидат сместени во најсоодветни услови и третирани со сета професионална одговорност. Доказ за тоа е и оваа селекција на одбрани дела од италијанската колекција на МСУ - Скопје.

Проф. д-р Борис Петковски
Претседател на Италијанскиот културен центар во Република Македонија

LA COLLEZIONE ITALIANA PRESSO IL MUSEO D' ARTE CONTEMPORANEA DI SKOPJE

La mostra di arte moderna italiana, presentata per la prima volta nel 1956 presso la Galleria d'arte di Skopje, fu organizzata dalla Galleria Nazionale di Roma. La mostra all'epoca costituì uno stimolo per lo sviluppo dell'arte moderna macedone. Oggi, nel parlare della donazione italiana al Museo di arte contemporanea di Skopje, prima di affrontare qualsiasi discorso professionale, mi prende un sentimento di nostalgia e di riconoscenza. Nostalgia, soprattutto perché le due personalità cui va il merito della formazione della donazione italiana al Museo di arte contemporanea di Skopje non sono più tra i vivi: Mario Penelope ed Enrico Paulucci. Il primo, in qualità di segretario dell'AIAP, (Associazione internazionale degli artisti), nel corso del Congresso tenutosi a New York nel 1963 (lo stesso anno del terremoto di Skopje) si impegnò, insieme al Presidente, il pittore franco-serbo M.Čelebonović, affinché la loro associazione rivolgesse un appello a tutti i membri del mondo perché regalassero loro opere alla città di Skopje. In seguito, insieme a Paulucci, ciò è stato realizzato anche in Italia e in tal modo si è consolidata una costante presenza artistica italiana a Skopje. D'altro canto un gran numero di artisti, anche macedoni, della ex Repubblica federale jugoslava, ha regalato all'Italia sue opere dopo la catastrofe della diga del Vajont nel 1964. Nella collezione italiana figura una serie di artisti, per sempre presenti a Skopje, significativi rappresentanti delle tendenze dell'arte italiana, specialmente dei decenni precedenti la fondazione del Museo di arte contemporanea di Skopje. Molti di loro rimasero peraltro attivi anche in seguito sulla scena artistica italiana, costituendo uno stimolo o partecipando attivamente alla formulazione di nuove tendenze artistiche dell'epoca 'postinformale'. Mi riferisco ad artisti come R.Guttuso, A.Burri, E.Baj, E.Vedova, G.Baruchello, A.Basaldella, F.Gentilini, N.Carrino, C.Cagli, G.Alviani, F.Somaini, E.Cola, etc. Tutti loro furono già presenti alla prima mostra permanente del Museo di arte contemporanea, presentata in occasione dell'inaugurazione della sua nuova sede, nel 1970. In tal modo è stato attuato l'impegno da me preso in quanto primo direttore-fondatore e ideatore del Museo a nome della città di Skopje verso ogni donatore: che i regali fossero sistemati nelle migliori condizioni e conservati con la dovuta responsabilità professionale. Ciò è testimoniato anche dalla presente selezione delle opere scelte dalla collezione italiana del Museo di arte contemporanea di Skopje.

Prof. Boris Petkovski
Presidente del Centro Culturale Italiano della Repubblica di Macedonia

ЗА ИТАЛИЈАНСКАТА КОЛЕКЦИЈА ВО МСУ - СКОПЈЕ

Италија, како и Франција, претставува еден од најзначајните западноевропски пунктови на уметничкиот живот низ изминатите столетија, а токму овие две средини го сочинуваат духот на збирката на Музејот на современата уметност во Скопје. Оваа констатација не е изречена само од аспектот на квантитетот на застапените поединци и нивните остварувања, напротив таа е произлезена од исклучително вредните примероци, кои зад себе “кријат” мошне провокативни и инспиративни моменти.

Делата на италијанските автори се значаен сегмент на интернационалната колекција од причини што тие во најголем дел ја одразуваат уметноста на веќе историскиот модернизам на втората половина на 20-от век. Колекцијата на подарени дела е предводена од познатите имиња: Алберто Бури, Енрико Бај, Ѓанфранко Барукело, Франческо Сомани, Џетулио Алвиани, Мирко и Афро Базалдела... личности одбележани како подвижувачи на одредени, за тоа време, актуелни трендови и појави во сопствената земја, во Европа и пошироко. Дел од нив се решија да ги напуштат своите простори, истовремено ги спроведоа идеите за раскинување со предвоените канони на ликовниот јазик, преку забрзани импулси кои предизвикаа значителни трансформации. Сето ова се должи, пред се, на активноста во сферите на ликовното дејствување на Џузепе Сантомазо, Ренато Гутузо, Антонио Корпора, Емилио Ведова или на Афро Базалдела. Ваквите идеи беа насочени кон отворањето на нови хоризонти, што резултираше со формирање на т.н. групи на апстракционисти и млади реалисти во периодот на педесеттите, рефлектирано и во шеесетите. Покрај спомнатите уметници, во нашите збирки сретнуваме и повеќемина коишто потекнуваат од различни делови на Италија (посебно од болоњскиот круг). Тие, поради својот спецификаум и алтернативен став постигнати во нивните креации (преку навлегувањето во доменот на апстрактниот експресионизам, во повеќеслојни видувања на поп-артот, на оптичката или поштенската уметност), често беа присутни во италијанскиот павиљон на Биеналето во Венеција.

Неколку моменти од творештвото на италијанските автори во колекцијата на МСУ, Скопје

Човечкото тело и лик и после војната продолжи да бидат опсесија на голем број автори. Сепак, тоа беа нови предизвици во конкретизирањето на формите, при што се одбегнуваа мистификациите или симболиката и каде што можеше да се препознаат и одредени назнаки на тотемското, на една архаична експресија. Наведените карактеристики делумно ги препознаваме во скулпторските форми на: Марчело Маскерини, Џованни Тисано, Алфио Кастили и на Мирко Базалдела, како и на графичките отисоци на Карло Кара, Емилио Греко и на Џузепе Гверески. Годините после 1945-та беа во знакот на ангажираните содржини, особено во делата на Гутузо. Сепак, станува збор за автор којшто најексплицитно го прифати заговорништвото на Арагон, и којшто себе си понатаму се пронајде во фантастичниот експресионизам и надреалистички тренд, тренд којшто и не е баш искажан во стилизиранот и шематско реализиран пејзаж, сопственост на Музејот.

Сликата “Тој беше веќе таму во планината” на Енрико Бај по својот сензибилитет влегува во контекстот на она повторно оживување на надреалистичката струја, која произведе многубројни необични асоцијации. Неговото творештво главно навлегува во сферите на новиот реализам, на фантастичното фигуративно сликарство со гротески карикатурални претстави чие извориште е уметноста на децата и психопатите, од негова страна пренесено со акцентирана иронија.

Реакциите на индустриската цивилизација, на урбаните “придобивки”, на монотоноста на современата средина, опфатени со терминологијата- секојдневна митологија, како проширена варијанта на нарративната фигурација, а со сатиричен маниер во коментирањето среќаваме во остварувањата на неколкуте италијански значајни автори, како што се: Ганфранко Барукело, Акиле Перили, Мимо Ротела, Андело Титонел и др. Континуитетот со претходните знаковно-реалистички согледувања на масовните цивилизациски и медиумски придобивки го забележуваме набрзо во разновидни медиуми (цртеж, графика или фотографија) во концептуалистички маниер или во форма на поштенска уметност. Тоа може да го почувствуваме во серијата графики на Бруно Талпо, потоа во делата на Лука Патела, Гилјелмо Акиле Кавелини и кај Виторе Барони.

Акварелот на Антонио Корпора и графичките отисоци на Џузепе Сантомазо, Афро Базалдела, Емилио Ведова и Франко Џентилини ја одразуваат онаа морфологија на знакот со лирска нота, каде што приматот го презема бојата, а постепено и материјата како на пример во сликите на Луиги Монтанарини и Енрико Паулучи, делумно и во извонредното дело на Корадо Каљи, кое допирајќи ги границите на лирската апстракција, случајно или не, се доближува и до транскрипциите што нешто подоцна ќе бидат својствени на хипер-реализмот.

Големиот светски мајстор на енформелот Алберто Бури во оваа колекција е застапен со едно реперно дело во кое се сублимирали неговите дваесетгодишни искуства. Магичноста на практикуваниот сиров пристап во него драстично е ублажена, а знаковноста на сликата е доведена на ниво на елементарни, монокромни и архетипски конфигурации.

Своевидното толкување на идеограми, мултилицирањето и ритамот се својствени на делата на Антонио Санфилипо и Ѓузепе Капогроси. Го издвојуваме Капогроси со литографиите во кои е опседнат со репродуцирање на пиктограми, симетрично или асиметрично умножувани, со намера да ја балансира идејата на Пол Кле во поистоветувањето на буквите и знакот.

Одбегнувањето на монолитните волуминозни компактни форми и приближувањето до релацијата апстракција - конструкција се всушност главните белези на неколкуте значајни скулпторски реализацији на групата автори, мошне доминантни во збирката: Лоренцо Гверини, Алдо Кало, Франческо Соманини, Еторе Кола, Никола Карино и Виторио Тавернари.

Модусите на киневизуелните тенденции ги откриваме во графиката на Пјеро Дорацио, уметник со светско реноме, кој преку ритмичките површински вибрации на движењата по целата маргина на листот предизвикува наизменични психокромни дејствија. Близки ефекти произведува и објектот на Џетулио Алвиани, чии композициски елементи се споени во спротивни насоки, преку употребата на тенки алюминиумски лимови, сè со цел да се постигне саканиот впечаток на прекршување на светлината.

Презентираната репрезентативна селекција на само четириесетина дела од вкупно 340, ја потврдува констатацијата дека во Музејот на современата уметност се наоѓаат значајни остварувања подарени од страна на италијанските автори кои најдоследно рефлектираат значителен дел од појавите на Модерната на втората половина на векот.

Марика Бочварова Плавевска
виш кустос

DELLA COLLEZIONE ITALIANA NEL MUSEO D'ARTE CONTEMPORANEA DI SKOPJE

L'Italia, come anche la Francia, rappresenta uno dei luoghi più significativi della vita artistica dell'Europa occidentale dei secoli scorsi e sono proprio questi due ambiti culturali a conferire uno spirito particolare alla collezione del Museo di arte contemporanea di Skopje. Tale considerazione non è dettata solo da una osservazione dell'aspetto quantitativo dei singoli autori rappresentati e delle loro realizzazioni, essa deriva piuttosto dal riscontrare la particolare validità di opere dietro le quali sono "nascosti" momenti di grande provocazione e ispirazione. Le opere degli autori italiani costituiscono un segmento rilevante della collezione internazionale perché per la maggior parte riflettono l'arte del Modernismo storico della seconda metà del 20esimo secolo. La collezione delle opere donate si avvale di autori molto noti: Alberto Burri, Enrico Baj, Gianfranco Baruchello, Francesco Somaini, Getullio Alviani, Mirko e Afro Basaldella... artisti noti per aver, a quel tempo, promosso delle tendenze ed aver realizzato espressioni artistiche attuali nel proprio paese, in Europa e al di fuori di essa. Una parte di essi ha deciso di abbandonare i propri spazi artistici, nello stesso tempo promuovendo le idee dello strappo dai canoni prebellici del linguaggio artistico per mezzo di impulsi accelerati che hanno suscitato significative trasformazioni. Ciò si deve soprattutto all'attività artistica di Giuseppe Santomaso, Renato Guttuso, Antonio Corpora, Emilio Vedova o di Afro Basaldella. Le loro idee hanno dischiuso nuovi orizzonti, ciò che ha avuto come risultato la formazione dei cosiddetti gruppi degli astrazionisti e dei giovani realisti nel periodo degli anni cinquanta, poi con dei riflessi anche negli anni sessanta. A parte gli artisti su menzionati, nella nostra collezione incontriamo anche tanti altri che provengono da diverse parti d'Italia, in particolare dal circolo di Bologna. Per la specificità e per l'attitudine alternativa raggiunte nelle loro creazioni, con l'entrata in campo dell'Espressionismo astratto nelle visioni pluristratificate della pop-art, della op-art o della mail-art, essi sono stati spesso presenti al padiglione italiano della Biennale di Venezia.

Alcuni aspetti dell'opera degli autori italiani della collezione del Museo d'arte contemporanea di Skopje.

Il corpo umano e la sua rappresentazione anche dopo la guerra hanno continuato a costituire un'ossessione per numerosi autori. Essi costituivano nuove sfide per la concretizzazione delle forme, con cui si evitavano le mistificazioni o il simbolismo, e dove era possibile riconoscere specifici segnali del totemismo, di una espressione arcaica. Possiamo riconoscere parzialmente le caratteristiche menzionate nelle forme scultoree di Marcello Mascherini, Giovanni Tizzano, Alfio Castelli e di Mirko Basaldella, come nelle grafiche di Carlo Carrà, Emilio Greco e Giuseppe Guerreschi. Gli anni successivi al 1945 furono all'insegna dei contenuti impegnati, in particolare ciò vale per le opere di Guttuso. Si tratta tuttavia di un autore che ha accettato in maniera esplicita le idee di Aragon e che in seguito si è trovato a far parte di una tendenza espressiva fantastica e surrealistica, ma questa tendenza non si è espressa nel paesaggio stilizzato e schematico che ritroviamo nell'opera donata alla collezione di Skopje. Il quadro 'Lui era già lì in montagna' di Enrico Baj con la sua sensibilità entra nel contesto di quel nuovo rivivere della corrente surrealista, che ha prodotto numerose associazioni insolite. Per la maggior parte la sua opera rientra nell'ambito del Nuovo realismo, della pittura figurativa fantastica con delle grottesche rappresentazioni caricaturali le cui fonti sono l'arte dei bambini e degli psicopatici, trasmessa da parte sua con una accentuata ironia. Le reazioni alla civilizzazione industriale, alle "conquiste" urbane, alla monotonia dell'ambiente contemporaneo, compresi nella terminologia: 'una mitologia quotidiana' come una variante estesa della figurazione narrativa, ma con una maniera satirica nel commentare, ritroviamo nell'opera di alcuni significativi autori italiani come Gianfranco

Baruchello, Achille Perilli, Mimmo Rotella, Angelo Titonel, ed altri. La continuità con precedenti visioni realistiche del segno delle enormi conquiste della civiltà e dei media l'avvertiamo poco dopo in mezzi di vario tipo (disegno, grafica o fotografia) in modo concettuale oppure sotto forma di mail-art. Ciò lo si può riscontrare nella serie di grafiche di Bruno Talpo, come nelle opere di Luca Patella, Guglielmo Achille Cavellini e Vittore Baroni. L'acquarello di Antonio Corpora e le grafiche di Giuseppe Santomaso, Afro Basaldella, Emilio Vedova e Franco Gentilini esprimono quella morfologia del segno con una nota lirica, dove il primato è espresso con il colore e gradualmente anche con la materia come, ad esempio, nei quadri di Luigi Montanarini ed Enrico Paulucci e in parte anche nella straordinaria opera di Corrado Cagli, la quale, toccando i limiti dell'astrazione lirica, casualmente o no, si avvicina anche alle trascrizioni che poi in seguito saranno tipiche dell'Iperrealismo. Il grande maestro dell'Informale riconosciuto a livello mondiale, Alberto Burri, in questa collezione è rappresentato con un'opera esemplificativa nella quale sono sublimate le sue esperienze ventennali. La magia del praticato approccio crudele in essa è drammaticamente attenuata e la significazione del quadro è portata ad un livello di configurazioni elementari, monocrome ed archetipiche. La particolare interpretazione degli ideogrammi, la moltiplicazione ed il ritmo sono tipici delle opere di Antonio Sanfilippo e Giuseppe Capogrossi. Vorremmo evidenziare Capogrossi per le litografie, nelle quali è ossessionato dalla riproduzione di pittogrammi, moltiplicati simmetricamente o asimmetricamente, con lo scopo di bilanciare l'idea di Paul Klee dell'identificazione delle lettere e del segno. L'evitare le forme compatte monolitiche e voluminose e l'avvicinarsi alla relazione astrazione-costruzione sono infatti le caratteristiche principali di alcune significative realizzazioni scultoree del gruppo di autori dominanti nella raccolta: Lorenzo Guerrini, Aldo Calo, Francesco Somaini, Ettore Cola, Nicola Carrino e Vittorio Tavernari. I modi delle tendenze cinevisuali li scopriamo nella grafica di Piero Dorazio, un artista riconosciuto a livello mondiale, che per mezzo di vibrazioni ritmiche superficiali di movimenti lungo tutto il margine del foglio suscita successive azioni psicocromatiche. Effetti simili produce anche l'oggetto di Getulio Alviani, i cui elementi di composizione sono uniti in direzioni contrarie, attraverso l'uso di sottili latte di alluminio, tutto con lo scopo di ottenere l'impressione desiderata della rifrazione della luce.

La selezione presentata, costituita di solo 46 delle 340 possedute, conferma la constatazione che nel Museo d'arte contemporanea di Skopje si trovano opere importanti, donate dagli autori italiani che più idoneamente riflettono una parte significativa delle espressioni del Modernismo della seconda metà del secolo.

Marika Bočvarova Plavevska
Curatrice

Ганфранко БАРУКЕЛО
Gianfranco BARUCHELLO

Енрико БАЈ
Enrico BAY

Алберто БУРИ
Alberto BURRI

Корадо КАЉИ
Corrado CAGLI

Ѓузепе КАПОГРОСИ
Giuseppe CAPOGROSSI

Лука ПАТЕЛА
Luca PATELLA

Пјеро ДОРАЦИО
Piero DORAZIO

Франко ФОНТАНА
Franco FONTANA

Ренато ГУТУЗО
Renato GUTTUSO

Луиџи МОНТАНАРИНИ
Luigi MONTANARINI

Енрико ПАУЛУЧИ
Enrico PAULUCCI

Анцело ТИТОНЕЛ
Angelo TITONEL

Ѓетулио АЛВИАНИ
Getullio ALVIANI

Мирко БАЗАЛДЕЛА
Mirko BASALDELLA

Никола КАРИНО
Nicola CARRINO

Алфио КАСТЕЛИ
Alfio CASTELLI

Еторе КОЛА
Ettore COLA

Марчело МАСКЕРИНИ
Marcello MASCHERINI

Франческо СОМАИНИ
Francesco SOMAINI

Ѓованни ТИЦАНО
Giovanni TIZZANO

Виторе БАРОНИ
Vittore BARONI

Афро БАЗАЛДЕЛА
Afro BASALDELLA

Карло КАРА
Carlo CARRA

Гилјелмо Акиле
КАВЕЛИНИ
Guglielmo Aschile
CAVELLINI

Емилио ГРЕКО
Emilio GRECO

Франко ЏЕНТИЛИНИ
Franco GENTILINI

Мимо РОТЕЛА
Mimmo ROTELLA

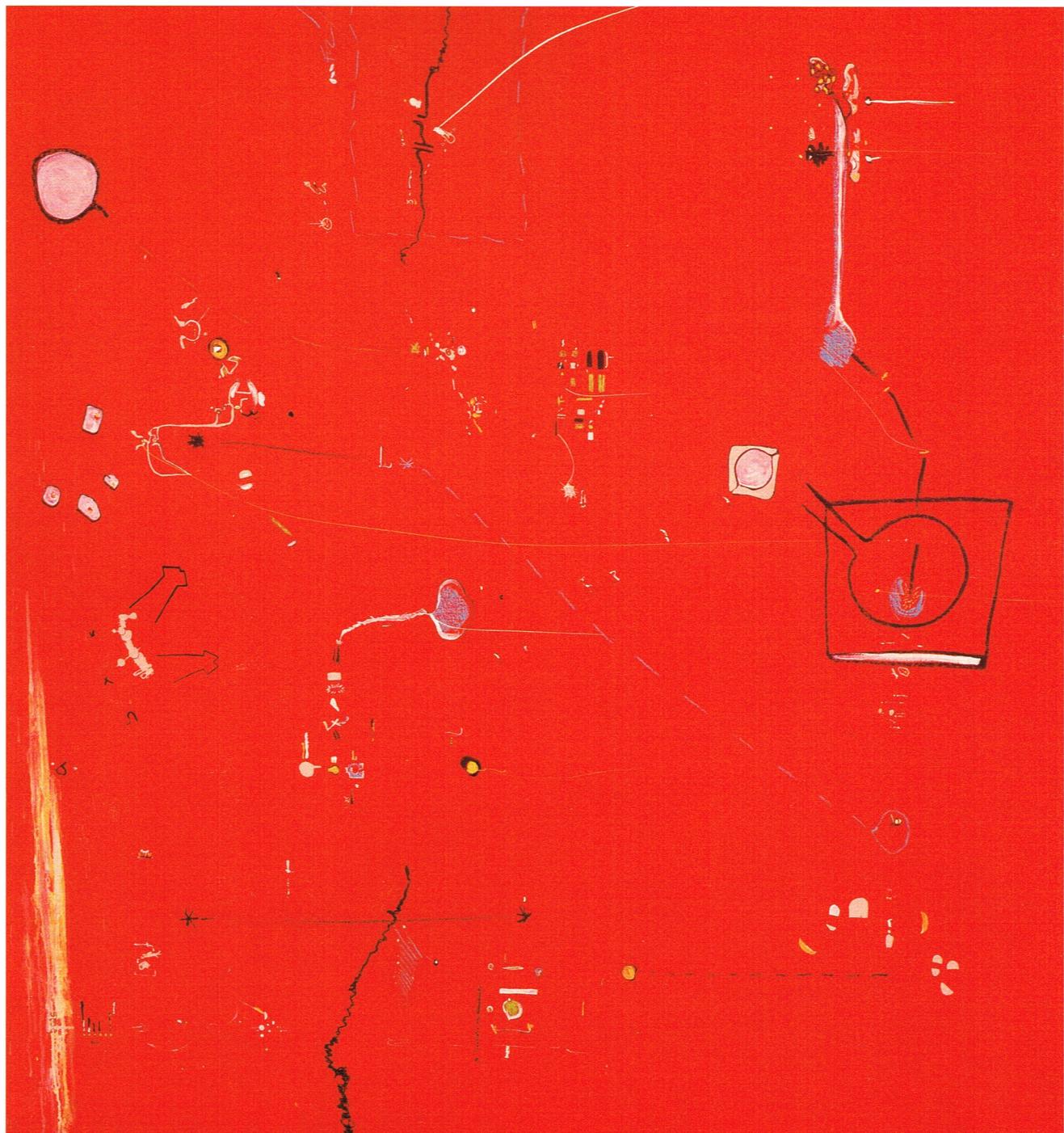
Акиле ПЕРИЛИ
Achille PERILLI

Антонио САНФИЛИПО
Antonio SANFILIPPO

Ѓузепе САНТОМАЗО
Giuseppe SANTOMASO

Бруно ТАЛПО
Bruno TALPO

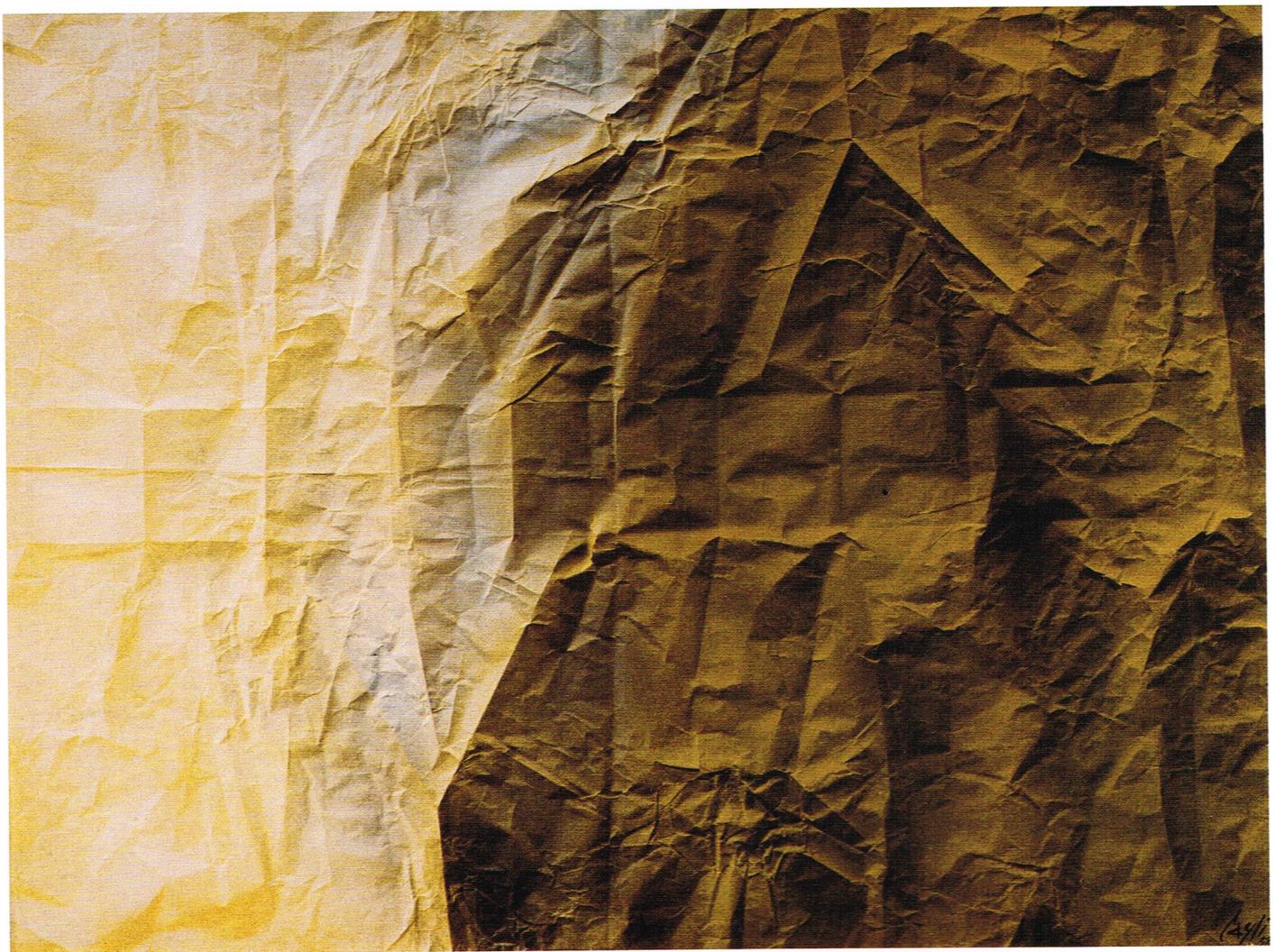
Емилио ВЕДОВА
Emilio VEDOVA

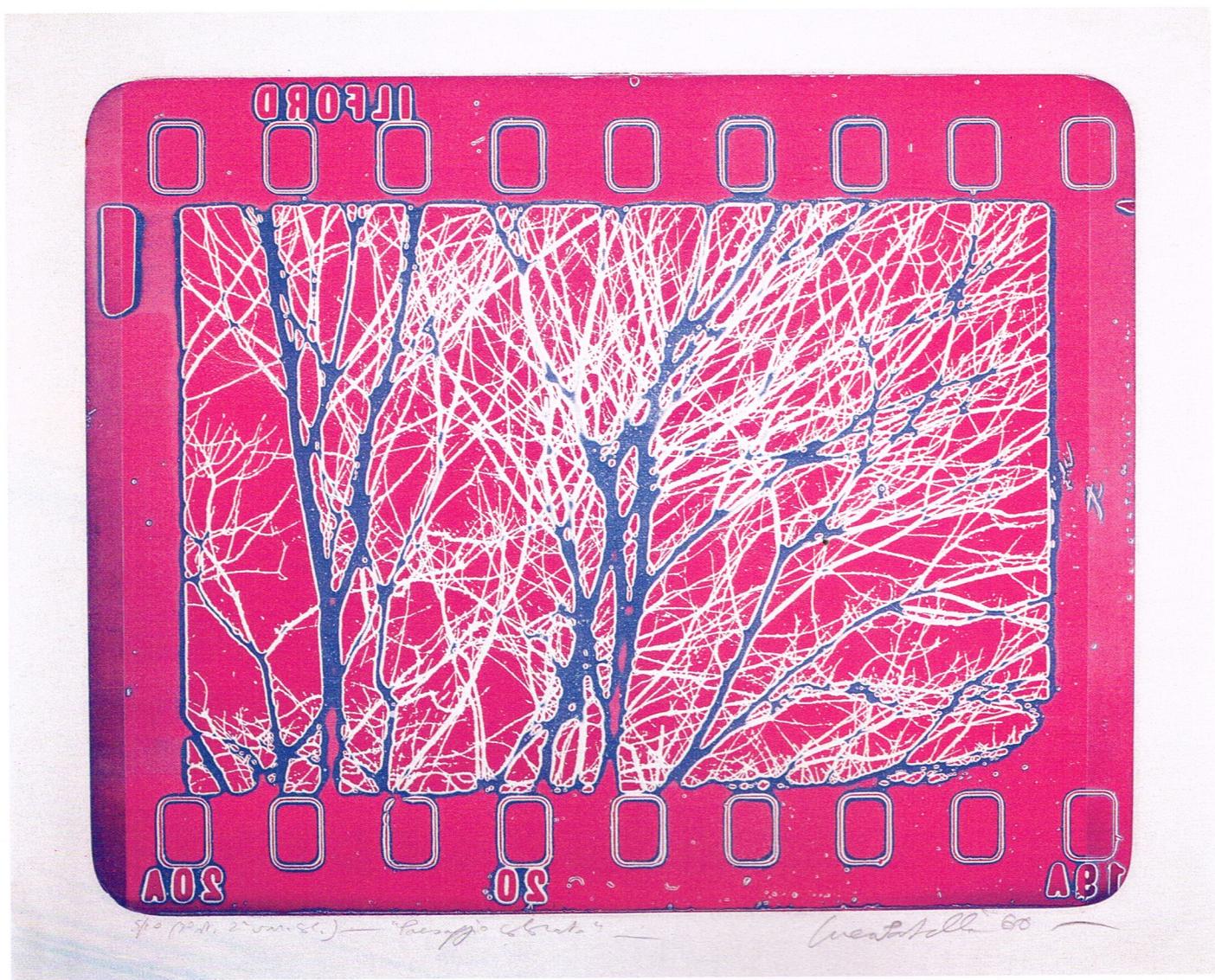

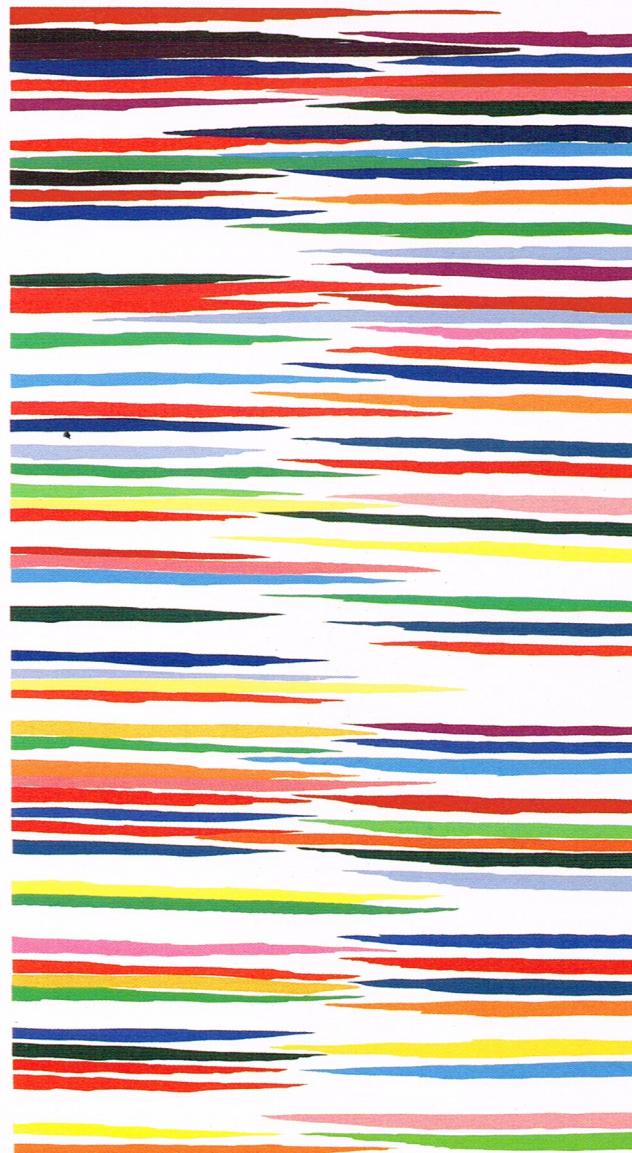
6

37

Buntstifte 35 cm 2000 1920

Stolica Landscape

Peter Mancinelli '75

9

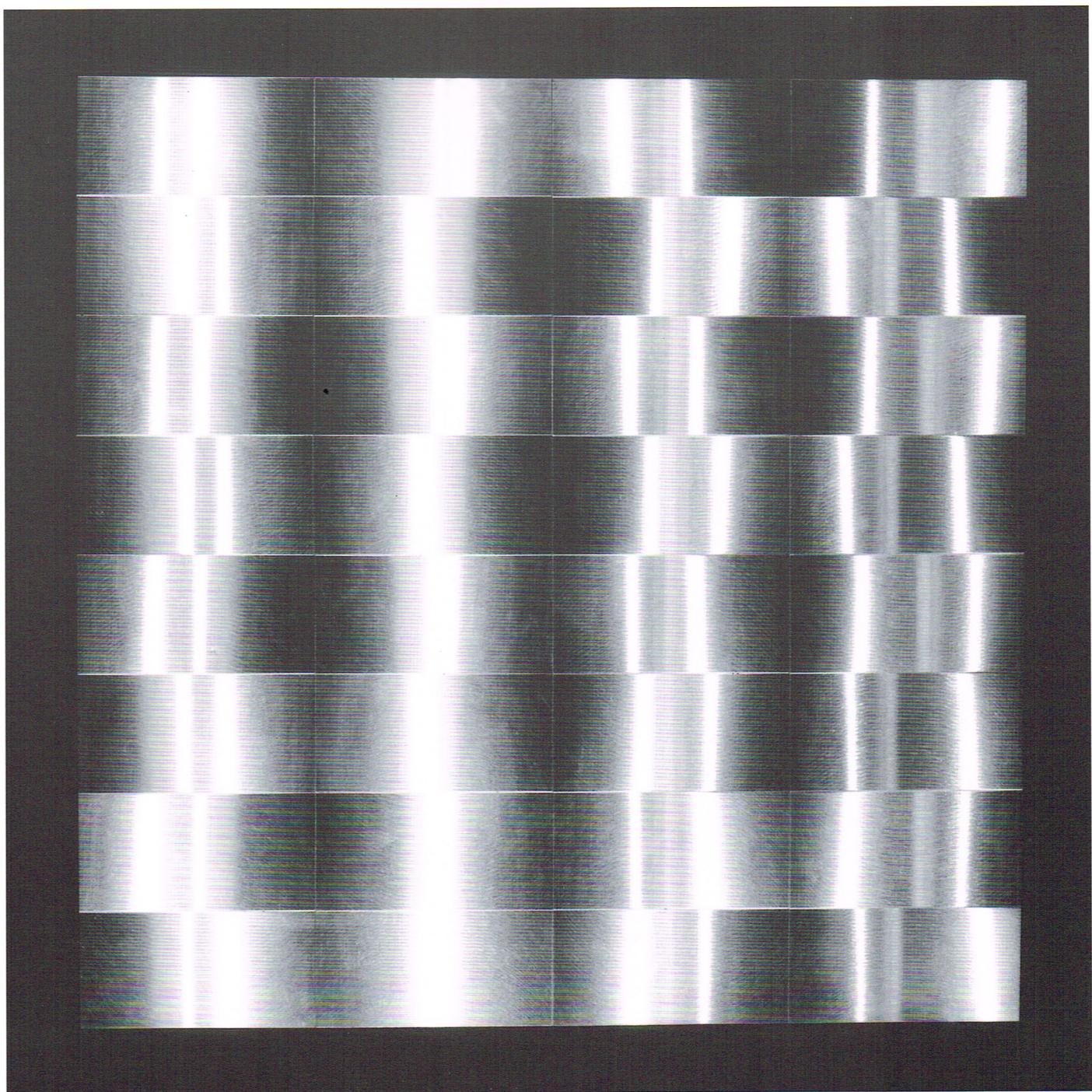

10

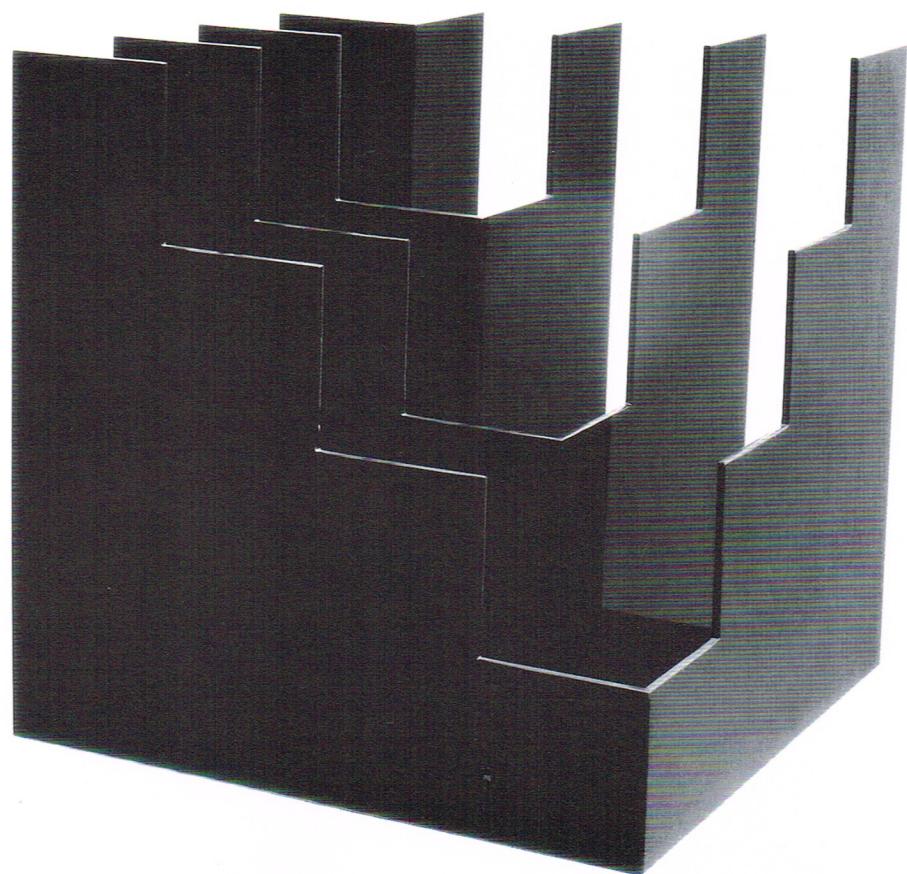
13

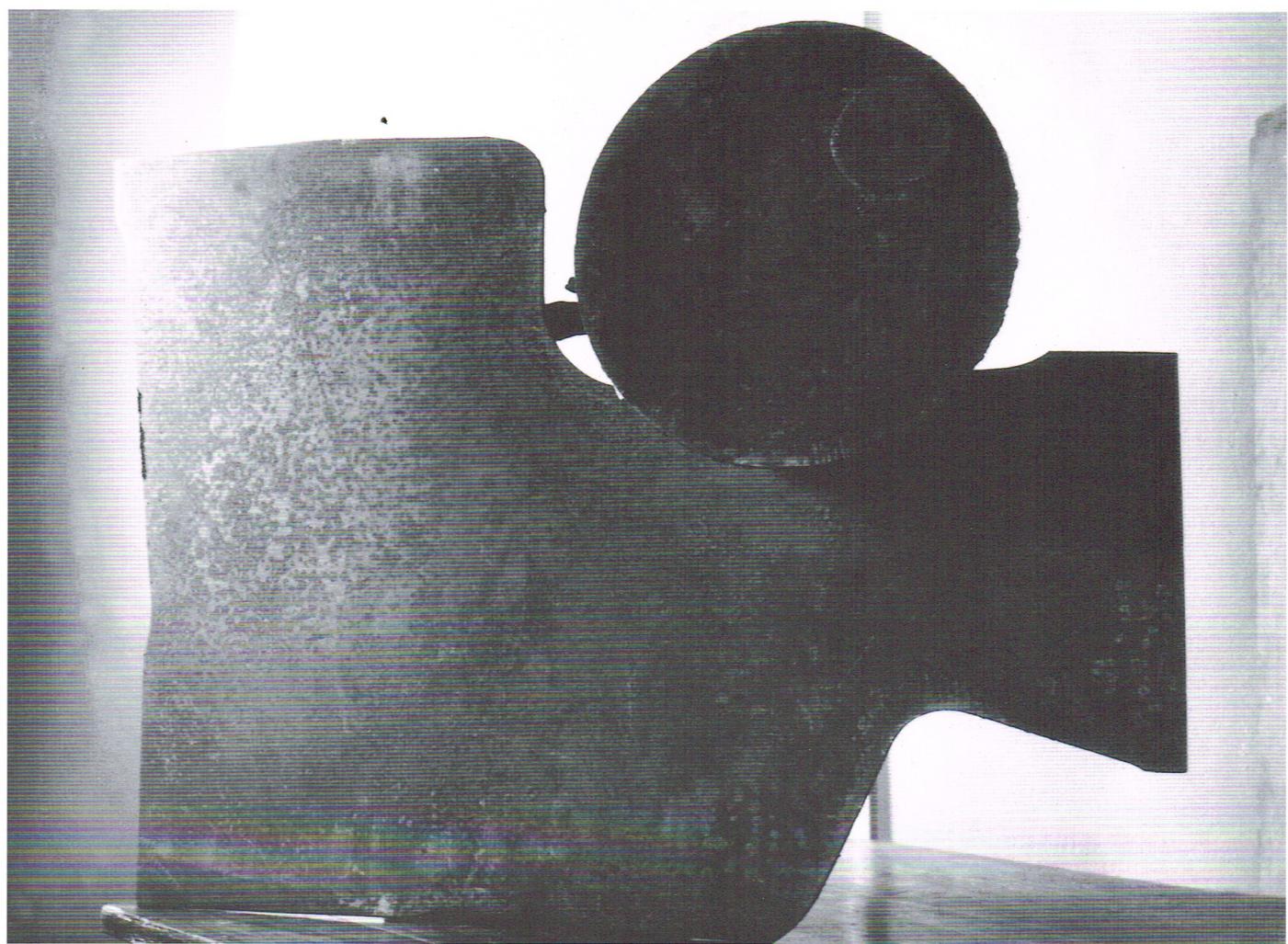
18

20

21

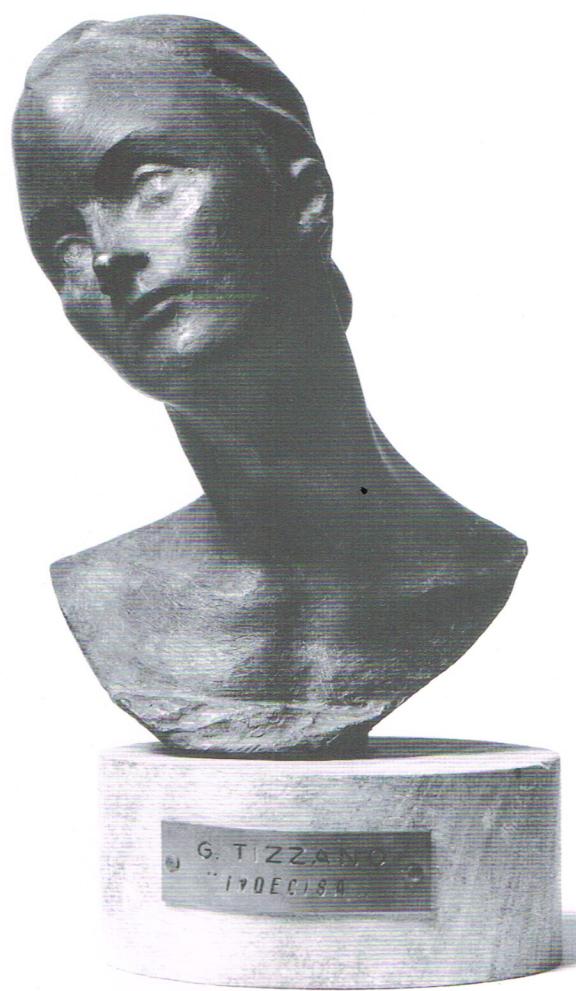

24

25

3

THROUGH
"CENTRE
ARAGON"

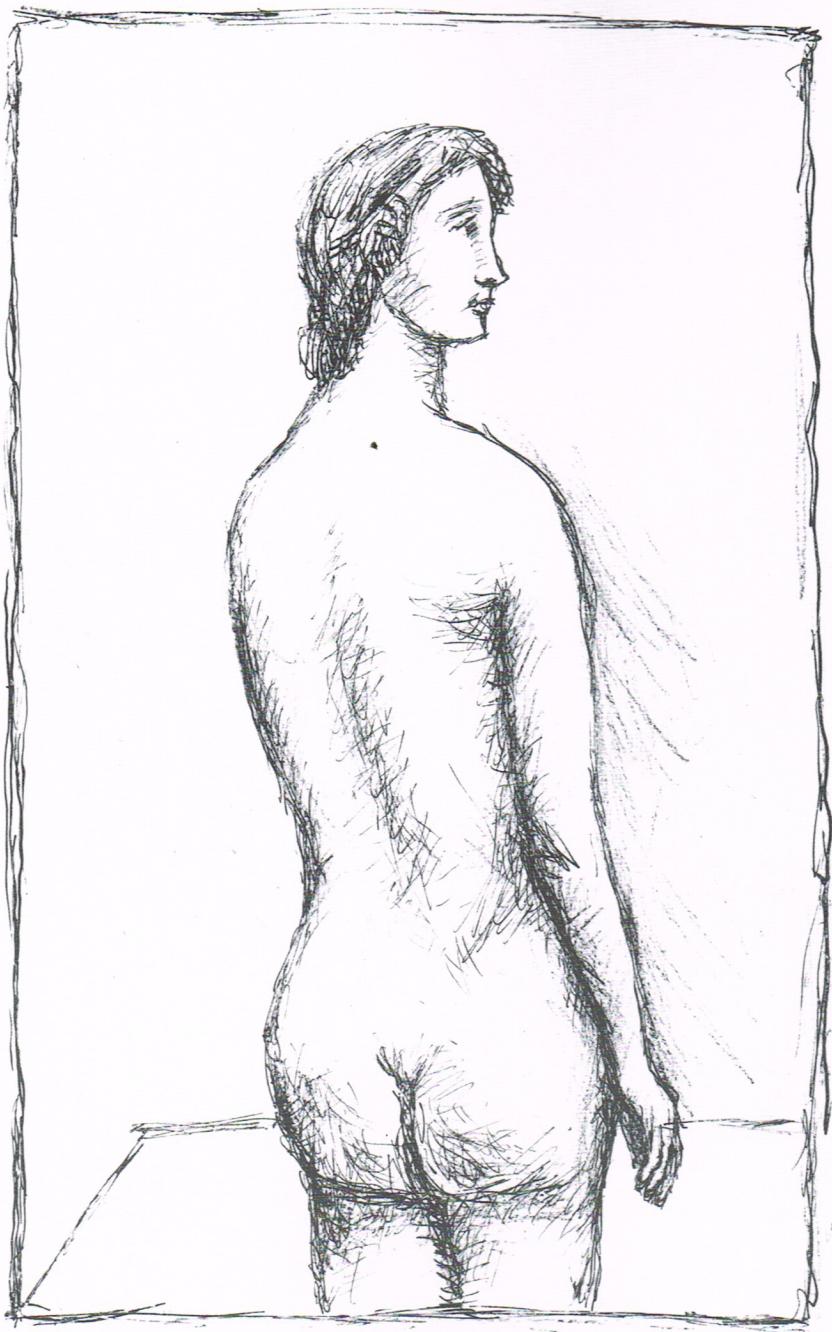

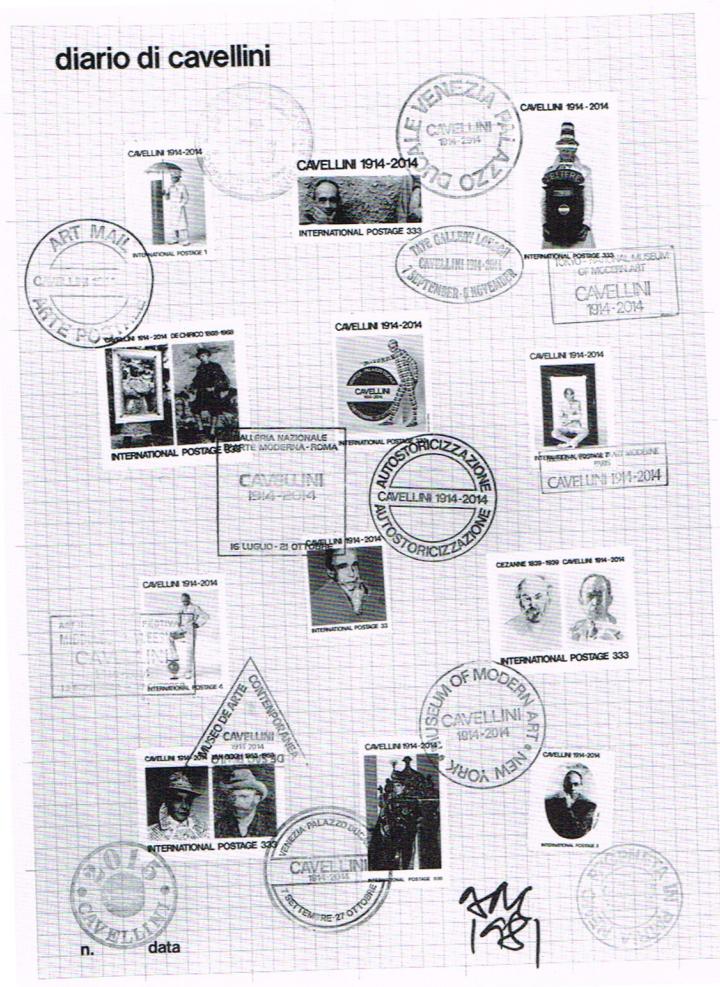
Vittore Baroni
Via Raffaelli, 2
35042 FORTE DEI MARMI (LU)
ITALIA

28

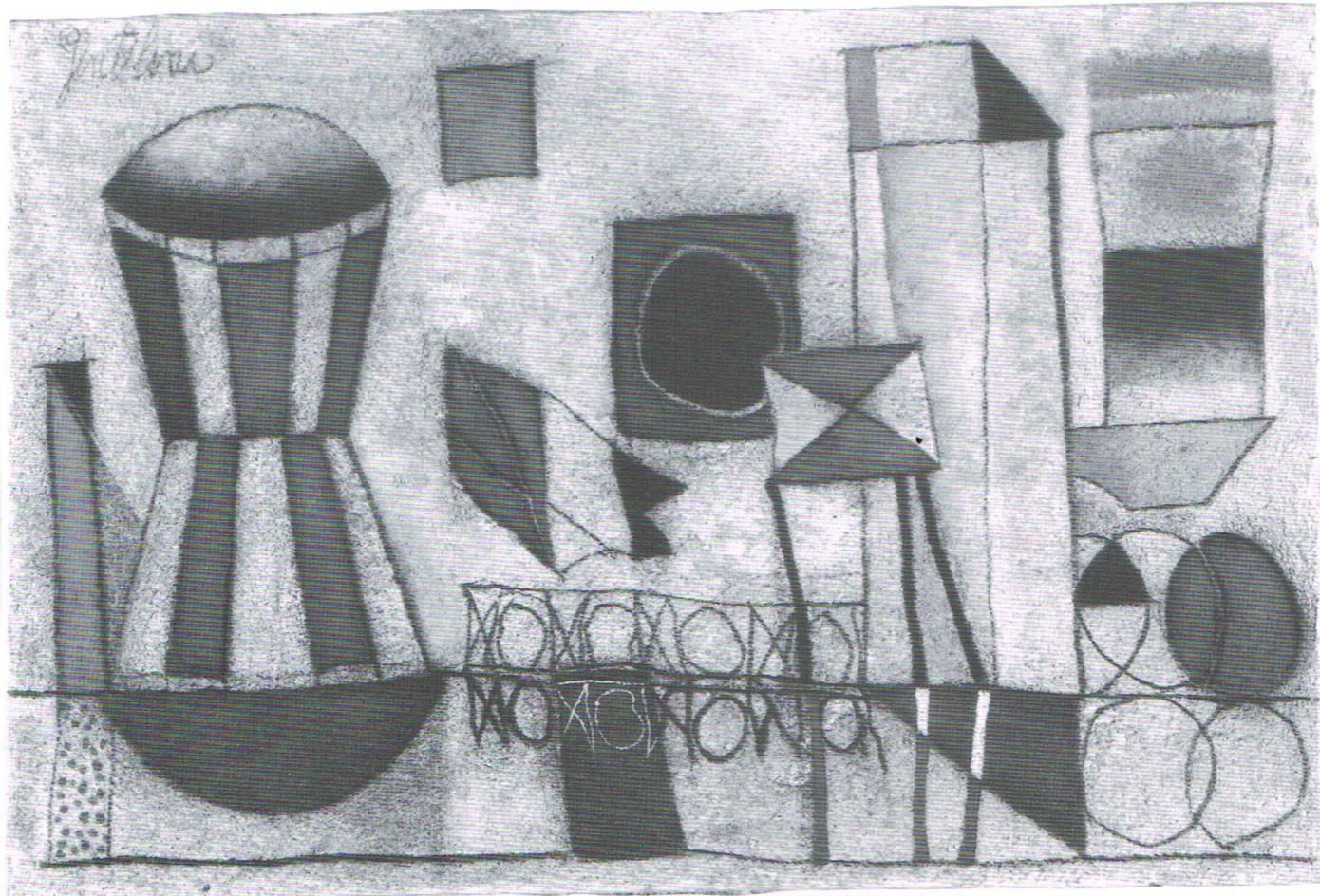

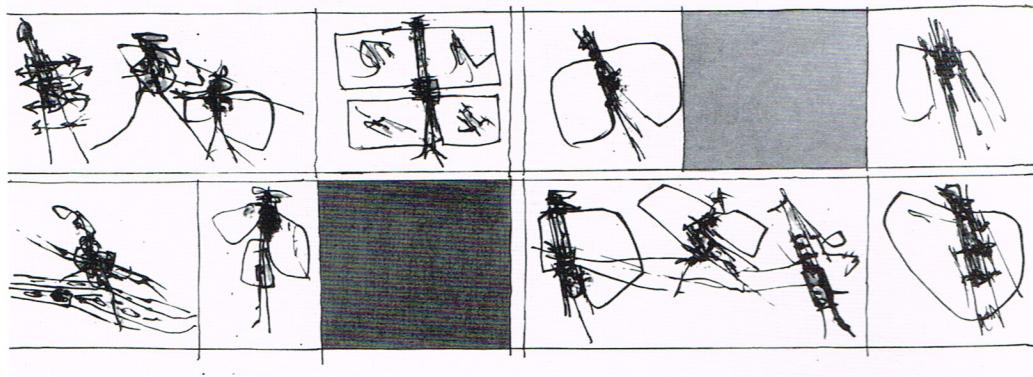
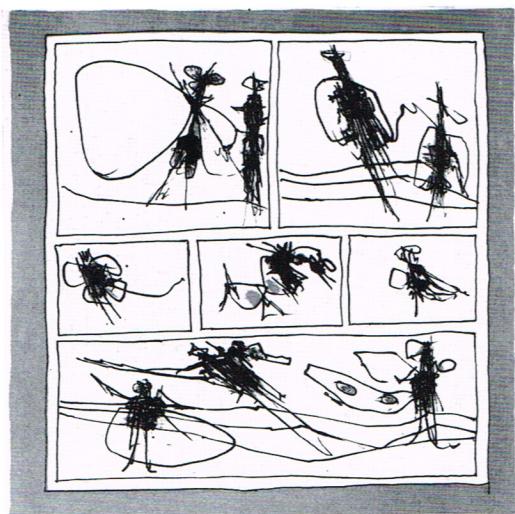

34

39

11

42

Portrait à l'école Franco

à Paris

45

КАТАЛОГ

CATALOGO

Италијански умешници во колекцијата на МСУ - Ское (избор)

Сликарство:

Енрико Бай

1. Тој беше веќе таму во планината,
1965
масло на платно, 114x146

Виторе Барони

2. Вампир 80, 1980 (Mail art)
колаж фотографија со апликација,
9x14

3. Без наслов I, 1980 (Mail art)
ксерокс, 29,6x21

Ганфранко Барукело

4. По нужда добродетел, 1963
мешана техника на платно, 190x200

Алберто Бури

5.“Bianco S-64”, 1964
комбинирана техника на лесонит,
38x92

Корадо Каљи

6. Планината Конеро, 1958
комбинирана техника на платно,
75x100

Гилјелмо Акиле Кавелини

7. Дневникот на Кавелини I, 1981
(Mail art)
комбинирана техника на хартија,
30x21

Ренато Гутузо

8. Пејзаж, 1962
масло на платно, 50x60

Луиѓи Монтанарини

9. Композиција II, 1962
масло на платно, 97x130

Енрико Паулучи

10. Пејзаж, 1964
масло на платно, 90x65

Антонио Санфилипо

11. Ширење, 1963
масло на платно, 105x73

Марио Телери

12. Македонија, 1976
масло на платно, 140x100

Анџело Титонел

13. Нуркач, 1973
акрилик на платно, 200x200

Ганфранко Запетини

14. Структура во ЕХ 1/67, 1967
масло на платно со поливинил,
100x100

Цузепе Зигаина

15. Пенушки, 1963
масло на платно, 30x40

16. Внатрешност на лавабо, 1964
масло на платно, 95x105

Скулптура:

Цетулио Алвиани

17. Површина со вибрационен слой,
1966
алуминиум (објект), 56x56

Мирко Базалдела

18. Маска на монах будист, 1966
лим, 25x25x8

Алдо Кало

19. Плочка, 1963
бронза, 15x14x1

Никола Карино

20. Куб, 1969
перспекс (црн), 40x38x38

Алфио Кастели

21. Акт, 1962
бронза, 35x4x4

Еторе Кола

22. Композиција, 1962
железо, 84x63x16

Лоренцо Гверини

23. Bronzetto IV/12, 1952
бронза, 11x11x2,5

Марчело Маскерини

24. Акт што седи, 1954
бронза, 57x43x30

Франческо Сомаини

25. Композиција 80, 1961
бронза, 57x43x30

Виторио Тавернари

26. Голгота, 1965
дрво, 71x51

Џовани Тисано

27. Нерешителна девојка, пред 1964
бронза, 18x13x12

Графика:

Афро Базалдела

28. Композиција I, околу 1964
литографија во боја, 52x67,5

29. Композиција II, околу 1964
литографија во боја, 52x67

Ѓузепе Капогроси

30. Површина, 1965
литографија во боја, 66x47

31. Св. Гален, 1965
литографија во боја, 72,5x56,5

Карло Кара

32. Фигура, 1961
литографија во боја, 65x46

Пјеро Дорацио

33. Без наслов I, 1976
сериграфија во боја, 51x70

Франко Џентилини

34. Вртешка, 1962/63
литографија во боја, 54x76

Емилио Греко

35. Женска фигура, 1964
бакропис, 69,5x50

Џузепе Гверески

36. Миланска девојка, 1961
акватинта, 49x35

Лука Патела

37. Пејзаж во колор I, 1966
комбинирана техника, 49x70

Акиле Перили

38. Композиција I, 1964
литографија во боја, 50x52

39. Композиција II, 1964
литографија во боја, 50x52

Мимо Ротела

40. Големите љубовници, 1972
литографија, 48,5x66

Џузепе Сантомазо

41. Белег на напнатоста, 1962
бакропис и акватинта, 65,5x50

42. Композиција I, 1962
литографија во боја, 65x50

43. Композиција II, 1963
литографија во боја, 64x50

Бруно Талпо

44. Рибар од Бигудин, Франција, 1983
бакропис, 62x44,5

Емилио Ведова

45. Од циклусот “Протести”, 1959
литографија, 43x59,5

Фотографија:

Франко Фонтана

46. Италијански пејзаж, 1975
фотографија, 24x36

Alberto Burri

5.“Bianco S-64”, 1964
tecnica combinata su compensato,
38x92

Corrado Cagli

6. La montagna Conero, 1958
tecnica combinata su tela, 75x100

Guglielmo Achille Cavellini

7. Diario di Cavellini I, 1981 (Mail art)
tecnica mista su carta, 30x21

Renato Guttuso

8. Paesaggio, 1962
olio su tela, 50x60

Luigi Montanarini

9. Composizione II, 1962
olio su tela, 97x130

Enrico Paulucci

10. Paesaggio, 1964
olio su tela, 90x65

Antonio Sanfilippo

11. Estensione, 1963
olio su tela, 105x73

Mario Teleri

12. Macedonia, 1976
olio su tela, 140x100

Artisti italiani nella collezione del Museo di arte contemporanea di Skopje (scelta)

Pittura:

Enrico Baj

1. Lui era già lì in montagna, 1965
olio su tela, 114x146

Vittore Baroni

2. Vampiro 80, 1980 (Mail art)
collage di fotografia con applicazione,
9x14

3. Senza titolo I, 1980 (Mail art)
xerox, 29,6x21

Gianfranco Baruchello

4. Di necessita virtu, 1963
tecnica mista su tela, 190x200

- Angelo Titonel
13. Subacqueo, 1973
acrilico su tela, 200x200
- Gianfranco Zappettini
14. Struttura in BX 1/67, 1967
olio su tela con polivinile, 100x100
- Giuseppe Zigaina
15. Ciocchi, 1963
olio su tela, 30x40
16. Interno di lavandino, 1964
olio su tela, 95x105
- Scultura:**
- Getullio Alviani
17. Superficie con strato vibratorio, 1966
alluminio (oggetto), 56x56
- Mirko Basaldella
18. Maschera di Monaco Buddista, 1966
placca di ferro, 25x25x8
- Aldo Calo
19. Piastra, 1963
bronzo, 15x14x1
- Nicola Carrino
20. Cubo, 1969
perspex (nero), 40x38x38
- Alfio Castelli
21. Nudo, 1962
bronzo, 35x4x4
- Ettore Cola
22. Composizione, 1962
ferro, 84x63x16
- Lorenzo Guerrini
23. Bronzetto IV/12, 1952
bronzo, 11x11x2,5
- Marcello Mascherini
24. Nudo che siede, 1954
bronzo, 57x43x30
- Francesco Somaini
25. Composizione 80, 1961
bronzo, 57x43x30
- Vittorio Tavernari
26. Golgota, 1965
legno, 71x51
- Giovanni Tizzano
27. La ragazza indecisa, precedente al 1964
bronzo, 18x13x12
- Grafica:**
- Afro Basaldella
28. Composizione I, intorno al 1964
litografia a colori, 52x67,5
29. Composizione II, intorno al 1964
litografia a colori, 50x52
- Giuseppe Capogrossi
30. Superficie, 1965
litografia a colori, 66x47
31. St. Gallen, 1965
litografia a colori, 72,5x56,5
- Carlo Carrà
32. Figura, 1961
litografia a colori, 65x46
- Piero Dorazio
33. Senza titolo I, 1976
serigrafia a colori, 51x70
- Franco Gentilini
34. Giostra, 1962/63
litografia a colori, 54x76
- Emilio Greco
35. Figura femminile, 1964
incisione, 69,5x50
- Giuseppe Guerreschi
36. Ragazza milanese, 1961
acquatinta, 49x35
- Luca Patella
37. Paesaggio a colori I, 1966
tecnica combinata, 49x70
- Achille Perilli
38. Composizione I, 1964
litografia a colori, 50x52
39. Composizione II, 1964
litografia a colori, 50x52

Mimmo Rotella

40. I grandi amanti, 1972
litografia, 48,5x66

Giuseppe Santomaso

41. Segno di tensione, 1962
incisione e acquatinta, 65,5x50
42. Composizione I, 1962
litografia a colori, 65x50
43. Composizione II, 1963
litografia a colori, 64x50

Bruno Talpo

44. Pescatore di Bigudin, 1983
acquaforte, 62x44,5

Emilio Vedova

45. Dal ciclo "Proteste", 1959
litografia, 43x59,5

Fotografia:

Franco Fontana

46. Paesaggio italiano, 1975
fotografia, 24x36

Издавач: Музеј на современата уметност, Скопје
Одговорен уредник:
Зоран Петровски
Организација на изложбата:
Захаринка Бачева, Марика
Бочварова Плавевска
Превод:
Јулијана Синадиновска, Марија
Маца
Фотографии:
Марин Димески
Графичко обликување:
Јован Шумковски
Печат: Скенпоинт, Скопје
Тираж: 500

Editore: Museo d'arte contemporanea,
Skopje
Redattore:
Zoran Petrovski
Organizzazione della mostra:
Zaharinka Bačeva, Marika Bočvarova
Plavevska
Traduzione:
Julijana Sinadinovska, Maria Mazza
Fotografia:
Marin Dimeski
Grafica:
Jovan Šumkovski
Stampa: Skenpoint, Skopje
Tiraggio: 500

ISBN 9989-703-25-6
1. Музеј на современата уметност
(2000 ; Скопје)

CIP - Каталогизација во публикација
Народна и универзитетска
библиотека “Св. Климент
Охридски”, Скопје
7.036/.038(45):069(497.7)

